

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, per Casus
practicos exposita, nunc quartò ab ipso Authore revisa ... & in 4. Tomulos
sic divisa, ut pro libitu in duas aut 4. Partes commodè compingi possit

à casu LXXVI. usque ad Casum CII. inclus. Materiam de Beneficiis
Ecclesiasticis, de Sacramentis in genere, & in specie de Baptismo,
Confirmatione, Eucharistiâ, Pœnitentia & Indulgentiis

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1753

VD18 13475452-001

Casus LXXXVIII. De Essentia, Materia, Forma, Ministro, & Effectu
Sacramentorum in genere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39838

E X

TRACTATU

D E

SACRAMENTIS.

CASUS LXXXVIII.

De Essentiâ , Materiâ , Formâ ,
Ministro , & Effectu Sacra-
mentorum in ge-
nere.

A Chatus pro curâ pastorali se sistens inter-
rogatur : 1. Quid sit Sacramentum.
2. Quid de Sacrificiis Veteris Testa-
menti ; de lotionè pedum , missione Spiritûs San-
cti. 3. Quot sint Sacramenta , & quotuplicia.
4. Quæ sit materia & forma. 5. An sint de
essentiâ ; an ab eodem Ministro applicanda. 6.
An necessario coexistent , & quomodo. 7. An li-
ceat adhibere materiam vel formam dubiam aut
probabilem. 8. 9. Quid sit mutatio substantia-
lis materiæ , vel formæ ; quid de mutatione in voces
non synonymas. 10. Quid de transpositione , sub-
tractione , additione vocum. 11. Quid de muta-
tione linguæ in linguam , item de interruptione. 12.

K

Quæ

R. D. Jansen Theol. Moral. Tom. III.

*Quale peccatum sit voluntaria mutatio. 13. An
 mutare possit Ecclesia. 14. Quis sit Minister. 15.
 Quae in ipso requiratur intentio, & quid in dubio,
 hac adfuerit. 16. Quid si habeat intentiones oppo-
 sitas. 17. Quid de intentione conditionatâ. 18.
 Quid si sit distractus. 19. Quid si sit in statu dis-
 gratia. 20. Vel in tali statu distribuatur Eucharisti-
 am; vel exerceat actus Ordinis. 21. Quae sit ob-
 ligatio Ministri tempore pestis. 22. Quibus uti de-
 beat praeservativis, vel cautelis; quid si apertius vo-
 cetur ad eundem. 23. An liceat ei fugere, vagari,
 infectos negligere, vel unum alteri praeferre. 24.
 Quid sub incursu hostium. 25. An liceat Sacra-
 mentum petere ab excommunicato, suspenso, &c.
 26. An a peccatore. 27. Quae dispositio requira-
 tur in suscipiente. 28. Quae intentio, & an Bap-
 tismus necessarius ad valorem reliquorum. 29. An
 Sacramentum dari possit inhabili, vel metu mortis
 simulari. 30. Quid de matrimonio. 31. An li-
 ceat ministrare Sacramenta peccatori. 32. Quot
 peccata committat celebrans in mortali. 33. An
 peccet contrahens matrimonium cum peccatore. 34.
 an dari possit peccatori publico saltem metu mortis. 35.
 Quid si crimen non sit notum omnibus praesentibus,
 vel solum sit notum in viciniâ. 36. Quid si sit emen-
 datus, sed non publicè, vel de emendatione sit dubi-
 um. 37. Quid de articulo mortis. 38. Quid si
 peccator occulte petat; quid si sciatur ex confessione.
 39. Quid si publicè petat. 40. Quis sit effec-
 tus Sacramentorum & Sacramentalium? Pro
 Respons.*

QUÆR. I. Quid sit Sacramentum?

R. Est signum sacrum, sensibile, practicum

sancti-

sanctitatis à Deo stabiliter institutum. *Dicitur 1.*
primo Signum; hoc est, ducens in cognitionem
alicujus à se distincti, scilicet gratiæ, quam cau-
sat. *Dicitur 2. Signum sacrum*, id est, ad cul-
tum Dei institutum. *Dicitur 3. Sensibile*, seu
sensibus externis perceptibile; si enim Sacra-
mentum non esset signum sensibile, non esset
aptum significare homini, qui nihil percipit,
nisi dependenter à sensibus, nec posset sensibiliter
discernere Ecclesiam veram à profana. *Dicitur*
4. Practicum sanctitatis, seu causativum gratiæ
ex opere operato, id est, per sui usum, & appli-
cationem, non autem præcisè ex opere operantis,
seu ex applicantis, aut suscipientis merito. *Di-*
citur 5. à Deo institutum. Quia sicut solus Deus,
vel Christus potest dare veram gratiam, sic & so-
lius Dei est, instituere signa stabilia & practica
gratiæ. *Dicitur 6. Stabiliter institutum.* Sacra-
mentum enim, cum debeat stabiliter discernere
Ecclesiam veram à falsa, oportet, ut signum sit
stabile, id est: ut longo tempore eodem semper
peragatur ritu. Ex dictis patet, Sacrificia Vete-
ris Testamenti, esum Agni Paschalis, aspersio-
nem sanguinis, &c. non fuisse vera Sacramenta,
quia non causabant gratiam; & Circumcisio
quamvis sustulerit peccatum originale per ve-
ram gratiam, quia tamen istam gratiam non
causabat ex opere operato, sed solum ex ope-
re operantis, scilicet per fidem in Christum ven-
turum circumcisioni annexam, cujus fidei ipsa
erat publica & externa professio, ideo propriè non
fuit Sacramentum; idem tenet de Sacramentalibus
in nova Lege, de benedictione panis, vini, ce-
reorum, de consecratione Abbatum, Virginum,

lotione pedum, &c. quia non causant gratiam, nisi ex merito & opere operantis. Item de verbis Christi ad Magdalenam: *Remittuntur tibi peccata tua.* Item de linguis igneis in Pentecoste, quia licet hæc causarint gratiam, tamen id non fecerunt *ex instituto, & stabiliter.*

QUÆR. II. Quid de numero, & divisione Sacramentorum?

3. R. I. Sacramenta sunt septem: *Baptismus, Confirmatio, Eucharistia, Pœnitentia, Extrema Unctio, Ordo, Matrimonium.* Est de fide ex *Trid. sess. 2. c. 1. Nec dicas cum hæreticis, id nullibi haberi in Scriptura; nam R. Nullibi etiam habetur, quòd tantum sint tria, vel quatuor, & tamen hoc credunt Adversarii; sufficiat igitur, quòd ille numerus habeatur in Scripturis æquivalenter, & de iis constet per traditionem, & definitionem Ecclesiæ.*

R. II. Sacramenta dividuntur *Primò in Iterabilia,* quæ sæpius suscipi possunt, & sunt quatuor: *Eucharistia, Pœnitentia, Extrema Unctio, Matrimonium; & Iterabilia, seu Characteristica,* quæ semel validè suscepta iteratò suscipi nequeunt, eò quòd imprimant characterem, id est, qualitatem indelebilem in anima suscipientis, per quam homo designatur servus, miles, vel minister Christi; sunt autem tria: *Baptismus, Confirmatio, Ordo.* Qui unum horum (nisi sit prudens dubium de valore) scienter iterat, peccat gravissimè, & nullum effectum consequitur,

Secundò, in Sacramenta vivorum & mortuorum. Vivorum dicuntur, quæ in suscipiente

sup-

supponunt primam gratiam justificantem, seu vitam spirituales animæ, & sunt quinque: *Confirmatio, Eucharistia, Extrema Unctio, Ordo, Matrimonium*; alia duo sunt mortuorum, velut *Pœnitentia & Baptismus*, quia non prærequirunt, sed ex tua institutione causant primam gratiam; per accidens tamen fieri potest, ut Sacramenta mortuorum causent secundam, & vivorum probabilius primam gratiam, ut, si adultus perfecte contritus suscipiat Baptismum vel pœnitentiam; quo casu hæc Sacramenta non causabunt gratiam primam, utpote per contritionem jam modò causatam, sed secundam, seu augmentum gratiæ, ut certum est. Similiter si peccator cum sola attritione bonâ fide, vel quia judicat esse contritionem, vel quia eam credit sufficere, suscipiat Confirmationem vel aliud quodvis Sacramentum vivorum, accipiet vi talis Sacramenti gratiam primam seu remissionem mortalium. *S. Thom. 3. part. 9. 79. a. 3. § 11.* plurimi contra *Vasq. Mœrat.* & paucos alios. Ratio est: 1. quia non videtur credibile Christum sic instituisse ista Sacramenta, ut voluerit eorum fructu carere eum, qui bonâ fide credit se debitè dispositum, ad ea accedere.

2. Sacramenta mortuorum per accidens causant secundam gratiam, ergo similiter vivorum per accidens causabunt primam.

3. In re dependente à sola voluntate Christi sentiendum cum pluribus; pro affirmativa sunt plures, ergò.

Tertio in Formata, quæ in suscipiente actu causant suum effectum, seu gratiam, quæ dicitur forma, seu pulchritudo animæ; & *Infermia*,

quæ hunc effectum non causant, eò quòd ex parte subjecti sit obex, seu impedimentum, ut, si adultus suscipiat Baptismum, vel Matrimonium sine dolore de peccatis actualibus: An autem & qualiter Sacramenta remoto obice ad causandam gratiam reviviscant, quia parum ad praxin facit, Scholasticis relinquo.

Quartò in Sacramenta *Transeuntia*, & *Permanentia*; illa consistunt in actione transeunte, v.g. ablutione, unctioe, hæc in re permanente, ut Eucharistia.

4. QUÆR. III. Quid de materia, & forma Sacramentorum, eorúmque necessitate, & similitate?

R. Seq. 1. *Omnia Sacramenta perficiuntur rebus tanquam materiâ, & verbis tanquam formâ, & personâ Ministri conficientis cum intentione faciendi quod facit Ecclesia.* Sunt verba *Concil. Florent.* In Matrimonio, quia habet rationem contractûs, suffiunt verba æquivalentia, id est, nutus, vel alia signa consensum significantia; in aliis Sacramentis requiruntur verba formalia.

2. Materia alia est remota, alia proxima. *Remota* est illa res, quæ per actionem Sacramentalem applicatur; *Proxima* est illa ipsa actio applicativa. v.g. in Baptismo materia remota est aqua, proxima est ablutio; in Confirmatione remota est Chrisma, proxima unctio; in Eucharistia remota est panis & vinum, proxima Corpus & Sanguis Christi cum speciebus; in Pœnitentia materia remota sunt peccata post Baptismum commissa, proxima sunt detestatio, dolor, propositum, confessio; in Extrema Unctioe remota est oleum, proxima ip-
la

sa unctio; in Ordine, remota materia sunt instrumenta, proxima traditio; in quibusdam ordinibus remota sunt manus Episcopi, proxima eorum impositio; in Matrimonio materia remota sunt corpora contrahentium, proxima eorum mutua traditio.

3. Materia tam remota, quam proxima, unà cum forma ita sunt de necessitate Sacramentorum, ut horum uno deficiente, vel substantialiter mutato deficiat Sacramentum. *Florent. l. c. S. Tho. q. 60. art. 5.*

4. Materia & forma debent applicari ab eodem Ministro, & eidem subjecto, ideò; si unus affundat aquam, & alter pronuntiet formam; aut si Petrum abluam, & ad Paulum dirigam verba: ego te Baptizo, Baptismus est nullus; quia sensus formæ est falsus. *Diana, Dissert. de Bapt. d. 1. num 181.* Excipe Matrimonium, in quo forma potest pronuntiarì per Procuratorem; & Pœnitentiam, in qua materia ponitur à Pœnitente, forma à Sacerdote absolvente.

5. Materia & forma debent esse simul; ita ut spectatâ cujusque Sacramenti naturâ, verba censeantur afficere materiam, de eâque verificari; in consecratione Eucharistiæ materia & forma debent coexistere Physicè, ita, ut eo tempore, quo forma profertur, materia consecranda sit præsens; hanc enim ut præsentem significant, & demonstrant pronomina *Hoc*, & *Hic*. *Mezg. tr. 15. d. 17 a. 2. Refferst. Theol. tr. 14. dist. 1. num. 29.* In aliis Sacramentis probabilius sufficit coexistentia moralis, seu talis conjunctio, ut verba communi judicio adhuc censeantur verificari de

materia, etsi non coëxistant Physicè, sed statim subsequantur, vel antecedant; sicut ad veritatem hujus propositionis: *Bibo, fileo*, sufficit, quòd immediatè post, vel ante prolata verba *bibam, fileam*; quia tamen *Cajet. Suar. Scot. in 4. dist. 6. q. 3.* etiam probabiliter requirunt coëxistentiam Physicam materiæ & formæ, erit mortale, si forma quòdam unam suâ partem Physicè non coëxistat materiæ, ut si verba Baptismi proferantur post finitam ablutionem, quia Sacramentum exponitur periculo nullitatis. Excipe Sacramentum Pœnitentiæ, in quo absolutio sequi potest confessionem, ita, ut post horam validè absolvatur confessus, etsi non licitè, nisi ex causa rationabili; ut dum apoplexiâ tactus ante unam vel plures horas petit Confessarium. Ratio est, quòd absolutio sit sententia judi i lis, quam antecederè debet accusatio, seu confessio. Similiter in Matrimonio unus consensus tamdiu sequi potest, quamdiu durat alterius consensus, ut patet in Matrimonio contracto per procuratorem; quia Matrimonium sequitur naturam contractûs, *Tamb. lib. 1. cap. 1. §. 1. Spor. p. 1. Sac. nu. 81.* Econtra, si quis cœperit inungere infirmum, &, quia inter ungendum putat esse mortuum, desistat, post horam autem videat eum vivere, reliquasque unctiones addat, Sacramentum est nullum; quia hîc requiritur major connexio. *La Croix L. 6. p. 1. num. 8.*

7.

6. Adhibere formam vel materiã dubiam vel probabilem, si certa aut tutior haberi possit, est mortale; quia Sacramentum sine causa exponitur periculo nullitatis, & suscipiens periculo carendi fructu. *Vid. cas. 3 n. 7.* Si Sacramentum sit necessarium velut Baptismus, pœnitentia, & materia

teria certa haberi non possit, sufficit probabilis & dubia, eamque adhibere in necessitate exigit charitas proximi. An verò liceat sequi opinionem probabilem, quando agitur de conditione ab Ecclesiâ supplebili, v. g. de jurisdictione absolven- di, dicam *cas. 94 n. 6. & cas. 106. n. 22.*

QUÆR. IV. Quid circa mutationem materiæ 8. & formæ ?

R. I. Si materia vel forma mutetur substantia- liter, non fit Sacramentum, secus, si tantum mutetur accidentaliter; *Tunc autem materia dicitur mutari substantialiter, si secundum communem hominum acceptionem & usum, nomine & ratione differat à materiâ à Christo institutâ, quamvis forte physicè sit eadem.* Ut, si in Baptismo loco aquæ adhibeas glaciem, nivem; in Eucharistia loco panis pisti, panem crudum: quia glacies vel nix antequam resolvantur, communi usu & æstima- tione non veniunt nomine aquæ, neque massa cruda nomine & usu panis, etiamsi specie physicâ probabiliter non differant. Econtra vinum al- bum & rubrum, quamvis forsan Physicè diffe- rant, quia tamen communi usu & nomine conve- niunt, utrumque est materia apta consecrationis. Materia dicitur accidentaliter mutari, si salvâ substantiâ aliquantulum solum alteretur, ut si aqua in Baptismo vel vinum in consecratione tepe- fiat.

R. II. Substantialiter forma mutatur, si for- ma non retineat sensum & significationem, quam Christus per verba exprimi voluit; eodem verò sensu manente, mutatio erit solum accidentalis. Est communis cum *D. Tho. art. 8.* Ex hac regula deduces sequentia,

K 5 n. Mu-

1. Mutatio formæ in voces non omninò synonymas, est substantialis. *Suar. d. 2. §. 4. Dicastil. d. 1. numer 179.* ut, si loco Patris & filii baptizans dicat: *In nomine Sanctissima Trinitatis: In nomine prima, secunda & tertia persona; In nomine Patris majoris, Filii minoris: In nominibus Patris & Filii: In nomine Creatoris, Redemptoris, Sanctificatoris: In nomine Patris, Filii, & B. V. Maria:* significando æqualem authoritatem. Ratio est, quia hæ formæ non habent eundem sensum, nec æquè clarè & distinctè expriment rationem Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, qualiter exprimitur per formam ordinariam. Vid. *Cas. seq. q. 1.* Similiter in Eucharistiâ est mutatio substantialis, vel saltem dubia, si dicatur: *Hoc est Corpus Christi;* quia sic consecrans non loquitur in persona Christi, Item si dicatur: *Ecce Corpus meum;* quia Tò ecce non ita videtur significare conversionem panis, sicut Tò hoc.

2. Mutatio in voces æquivocas non invalidat Sacramentum, si verba æquivoca ex circumstantiis, vel intentione Ministri determinentur ad sensum similem verum ut Tò hoc in Eucharistia, cum possit demonstrare multas hostias, per intentionem Ministri determinat hanc, & non illam. *Dicast. sup.*

10. 3. Mutatio per transpositionem, subtractionem vel additionem verborum tunc est substantialis, quando non relinquit sensum à Christo institutum, ut, si in extrema Unctione verba hoc modo transponeres: quidquid per istam S. Unctionem deliquisti, remittat tibi Deus per visum. Vel, si in consecratione Corporis subtraheres Tò meum, vel adderes ærium; quia tunc viriaretur totus sensus.

fus. Idem videtur dicendum, si diceres: hoc est corpus meum Spirituale; eò quòd per spirituale non videtur significari verum corpus, quòd tamen significari debet. Si verò maneat sensus à Christo institutus v. g. dum dicis: te baptizo ego, vel omittis Tò ego. Vel addis, in nomine Patris, qui te creavit, & filii, qui te redemit &c. mutatio est solùm accidentalis, uti & tunc, si addatur aliquid falsificans quidem formam, sed non quòd ad substantiam v. g. baptizo te in aqua clara, cum sit turbida.

4. *Repetitio, vel corruptio vocum* non semper est substantialis, maximè si fiat ex naturali balbutie, vel ruditate, ut: *Ego bapt-bapt-ti-ti-zote te, &c.* Vel: *Baptizo eum in nomine Patria, Filia, & Spiritua Sancta, Cap. retulerunt dist. 4. de consecrat.* Aut si quis non valens exprimere H & R dicat: *oc est Copus*, vel etiam *Colpus* meum; quia istæ voces à balbutiente corruptæ saltem ex secundariâ institutione idem significant, quòd in aliis non corruptæ, *March. La Croix numer 36.* Nisi corruptio sit tanta, ut audientes non possint scire, quid loquens vellet significare; vel corruptio vocum fieret studio; tunc enim proferens non censeretur habere seriam intentionem, vel putatur aliud velle significare.

5. *Mutatio lingua in linguam* per se est tantùm accidentalis, etsi proferens eam non intelligat; nunquam tamen est licita, nisi in solo Baptismo, quando Latina lingua ignoratur. Jam dicta etiam intellige de mixtione linguarum inter se ut, si germanica Latinis &c. interseram; sic baptizo est verbum Græcum, & tamen solet

immisceri formæ Latinæ absque valoris detrimento, hinc manet mutatio accidentalis.

6. *Interruptio* si sit levis, non est substantialis, ut si baptizans prolatis verbis: Ego te baptizo, interponat: *Quid garritis? Aqua est nimis frigida*, aut aliquoties sternutet, oscitet, & statim subjungat: In nomine Patris, & Filii, &c. quia verba sequentia adhuc moraliter unum sensum faciunt cum præcedentibus. Secus, si interruptio sit notabilis ad medium vel integrum quadrantem ob rationem contrariam, ideoque tunc forma debet repeti. *S. Thom. q. 65. art. 8. Tamb. l. c.* Interrumpi etiam potest forma per diversos proferentes, ut, si ab uno inchoetur, ab altero absolvetur; & hæc interruptio ejusdem formæ est mutatio substantialis; si verò esset circa diversam formam v. g. in consecratione panis, & vini, item in extremâ Unctione circa diversa Corporis organa, non obstaret valori formæ.

7^{mò}. Si unum verbum substituatur pro altero v. g. Princeps locò rò ego te baptizo dicit: nos te baptizamus, erit tantum mutatio accidentalis, quia moraliter manet idem sensus, qui à Christo est requisitus; secus, si verbum substitutum, hunc sensum mutaret. Ubi etiam notandum, quòd in sex primis Sacramentis non debeat pro aliquo verbo substitui signum aliquod v. g. nūtus &c. hoc enim faceret mutationem substantialem. Sic si dicerem: absolvo à peccatis, totè omittens & indigitans Petrum, absolutio esset nulla.

12. 3. III. Mutare materiam vel formam substantialiter est mortale; quia Sacramentum in illis circumstantiis, quibus causare deberet effectum, voluntariè redditur nullum, quæ est gra-

vis irreverentia in Authorem Sacramentorum : Mutatio accidentalis si levis sit, ad summum est veniale; ut si in Baptismo citra necessitatem utaris aquâ calidâ, vel linguâ vulgari, *Dicast. n. 131.* Vel in formâ Baptismi, aut Pœnitentiæ omittas *Tò ego*, in formâ Eucharistiæ probabiliùs *Tò enim*, modò absit contemptus, & non fiat animo introducendi novum ritum, quòd ab Ecclesiâ est graviter prohibitum. Mutatio accidentalis notabilis est mortale; ut si Latinus consecret in pane fermentato, aut utatur formâ Græcâ, vel linguâ vulgari, vel inungat in oleo prioris anni, vel in Baptismo omittat *Tò & Dicast. nu. 117.* Vel in Baptismo omittantur præcipuæ ceremoniæ. Item quòdocunque materia, vel forma redditur dubia, &c. quia in his omnibus vel notabiliter agitur contra præceptam ab Ecclesiâ uniformitatem, vel Sacramentum per materiam dubiam exponitur periculo nullitatis.

R. IV. Nequidem Ecclesia potest materias vel formas Sacramentorum formaliter mutare; potest tamen materialiter. Colligitur ex *Trid. Sess. 21. c. 2.* Ratio est, quia formaliter mutare, est facere, ut materia & forma à Christo instituta non sit apta ad valorem Sacramentorum, ut si vinum de vite manens vinum fieret ineptum consecrari; qualem potestatem nullibi Ecclesia legitur accepisse à Christo. Materialiter mutare, est facere, ut id, quòd antea erat materia à Christo requisita, induat aliam naturam, & non maneat talis, qualem Christus requisivit; ut si è vino fiat acetum, quod etiam privatus facere potest. Aut si contractus clandestinus antea validus, ex constitutione Ecclesiæ fiat invalidus, & per consequens materia inepta matrimonii, Item si Ec-

clesia

clesia faciat, ut sola manuum impositio in Ecclesia Græcâ habeat vim significandi potestatem Ordinis Sacerdotalis & Diaconatûs, non autem apud Latinos.

14. QUÆR. V. Quid circa *Ministrum* ejusque *intentionem, attentionem & dispositionem?*

ꝛ. I. Minister ordinarius est solus homo viator, habens intentionem faciendi id, quod facit vera Christi Ecclesia. *Trid. Sess. 7, c. 11, S. Thom. 9. 64. a. 7.* Intentio autem hic potest esse triplex, actualis, sive formalis, virtualis, habitualis. *Actualis* est actus voluntatis advertenter & perceptibiliter imperans consecrationem Sacramenti. *Virtualis* est virtus ex priori actu relicta, quæ Physicè est actus tenuis & imperceptibilis, vi cujus quis pergit operari ad finem per intentionem actualem imperatum; hinc intentio virtualis tamdiu censetur perseverare, quamdiu ponuntur media ad intentum finem, ut si quis post intentionem consecrandi eat ad sacristiam, selavet, vestiat, legat Missam, quamvis toto tempore distractus, &c. hæc omnia diriguntur ab intentione virtuali. *Habitualis* est intentio præterita non retractata, nec in se, nec in virtute amplius existens, potestque esse in dormiente, ebrio, &c.

15. ꝛ. II. Non requiritur intentio actualis, seu formalis, etsi hæc sit optima, sed sufficit virtualis, non verò habitualis, si matrimonium excipias. Est communis cum *Scot in 4. dist. 6. q. 6. Suar. disp. 13. sect. 3. Mezg, d. 23. art. 5.* Ratio primæ partis est, quod sit moraliter impossibile semper habere actualem, & expressam intentionem; cum nobis etiam invitis se ingerant distractiones, & obligatio semper habendi intentionem expressam exponeret homines innumeris scrupulis. Ratio

tio secundæ partis est : Quòd intentio virtualis sufficiat ad orationem, vota, contractus, aliosque actus humanos; ergo etiam ad conficienda Sacramenta. Tertia pars inde probatur, quòd intentio Ministri debeat imperare, & in fluere in actionem Sacramentalem, eamque reddere humanam, prudenterque positam nomine Christi, quod facere non potest intentio habitualis, cum nec in se, nec in aliquâ sui virtute existat, possitque esse in dormiente, phrenetico, &c. Minister tamen prudenter dubitare non potest de intentione requisitâ, nisi eam studiosè omiserit, vel excluderit, *Maur. q. 78. n. 5.* Quia vult agere, quod solet, & quod agunt similes Ministri. Nec opus est corde vel ore dicere : *Intendo, volo &c.* hæ enim scrupulosæ reflexiones magis devotionem impediunt, quàm promovent; sed sufficit, quòd quis exercitè attendat ad id, quod facit: Dixi, *si Matrimonium excipias*; hoc enim cum habeat rationem contractûs, adinstar aliorum contractuum, contrahi potest per procuratorem, licet principalis dormiat.

Rz, III. Si in Ministro sint intentiones virtualiter oppositæ, v. g. Calvinista baptizas intendit facere, quòd Christus, non autem, quod fieri vult Papa vel Romana Ecclesia. Item vult Matrimonium; sed non Sacramentum; tunc prævalebit ea intentio, quæ est appetitativè major; quod à posteriori colliges, si Calvinista ita sit dispositus, ut, si sciret idem esse, quod vult Christus & Papa, idem esse Matrimonium & Sacramentum, adhuc vellet baptizare, Matrimonium inire, prævalet intentio conficiendi Sacramentum. Secûs, si ita non est dispositus. *Lugo d. 8. §. 3. Mezg. l. c.* Ex simili ratione

præ-

prævalet consecratio, si Sacerdos rudis per *Corpus meum* intelligat suum Sacerdotis; quia prævalet intentio generalis significandi, quod Christus instituit. Quod non tenet de eo, qui id malitiosè & scienter faceret; quia tunc prævalet intentio non significandi Corpus Christi, sed suum. Si intentiones sint æquales, nullum est Sacramentum, quia neutra prævalet; si una contrariorum existat tantùm habitualiter, altera verò actu existens imperet confectionem Sacramenti, hæc prævalet utpotè efficacior; quia sola habitualis Sacramentum causare non potest. *Bernal. d. 17. n. 182. La Croix n. 69.*

17. R. IV. Intentio non debet esse *conditionata*, adeò, ut Sacramenta nec licitè, nec validè conferri possint sub conditione de futuro suspensivæ valoris; quia non est in potestate Ministri positâ aëctione Sacramentali suspendere Sacramenti valorem, & si tunc non intendat conferre Sacramentum validum, deinceps etiam non validabitur, sive conditio eveniat, sive non. Quare invalidè infantem baptizat obstetrix sub conditione, si Parochus ante obitum non superveniat. *Sporer a num. 128.* Excipe Matrimonium, quod habet naturam contractûs, ideòque sicut aliorum contractuum, sic & Matrimonii valor suspendi potest usque ad eventum conditionis. Quòd si conditio sit de præsentis, vel præterito, sed Ministro incerta, v. g. *Baptizo te, si Pastor sciat, si non sit domi*, Sacramentum quidem erit validum, si conditio actu sit purificata, vel invalidum, si non sit; attamen est mortale eam adhibere; quia Sacramentum sine causa exponitur periculo nullitatis, ideòque extendunt multi ad quamcùnque con-

ditionem extrinsecam, etiam ministro certam, si sine gravi causa addatur, ut: absolvo te, si Christus mortuus est pro nobis, si B. Virgo est in cælo &c. putat tamen *Dicastillo*, id fore tantum veniale, quod *La Croix* dicit esse probabile; quidquid sit, in praxi similes conditiones, cum ad nihil conducant, omittendæ sunt; aliud est de conditione Sacramento intrinsecâ; talis enim, si dubium sit de dispositione, adhiberi potest & debet; ut, baptizo te, si non sis baptizatus; absolvo, si doleas, &c. tunc ab irreverentiâ excusat necessitas; sufficit autem tunc conditionem exprimere in animo, etiamsi consultum sit etiam exprimere verbo. *Dian. p. 10. t. 11. ref. 55.* hic etiam notandum, quod intentio dirigi debeat ad certam materiam, & personam; aliàs Sacramentum erit nullum, ut, si habeas ante te duas hostias, & velis tantum unam consecrare, nec determines, quam, neutra consecratur; idem est, si duo tibi fuissent confessi, & velles unum tantum absolvere, deberes determinare, quem, aliàs absolutio esset nulla.

¶ V. In Ministro etiam requiritur attentio: 18. nam voluntaria distractio est peccatum, sed tantum veniale, nisi sit periculum aliquid notabile omittendi, vel mutandi in materia aut forma. *Gob. in exp. t. 1. nu. 97.* Et quamvis plurimi dicant esse mortale sub actuali consecratione Eucharistiæ, vel etiam per notabilem partem Canonis voluntariè distrahi, eò quod hinc videatur esse gravis irreverentia; nihilominus alii id valde probabiliter negant, modò non sit periculum aliquid

L omit.

omittendi, quale plerumque non est; quia tunc distractio nec ratione sui, nec ratione periculi erit mortalis irreverentia, neque ratione praesentiae Christi; aliàs voluntariè distracti, etiam sub Communione, erit mortale, quod est contra communem, nec debet astrui mortale sine ratione convincente, ut habet *communissima, &c.*

19. *R.* VI. In Ministro Sacramentum conficiente requiritur status gratiae, aliàs peccat mortaliter: sancta enim sunt sanctè tractanda, idque de Ministro ad hoc specialiter ordinato solemniter agente docent omnes cum *S. Th. q. 64. a. 6. in Corp. De Ministro* quolibet etiam ad hoc non ordinato docet *Laym. Coning. Castrop. hic p. 4. n. 10. La Croix n. 249.* Quia videtur esse gravis irreverentia, si hostis Dei gerat personam Christi, & unà cum eo coëfficiat Sacramentum causativum gratiae: nihilominus valde probabiliter docent *S. Tho. a. cit. ad 3. Sayr. Suar. d. 16. s. 4. Illung. Reiffenst. à n. 45. Spor. num. 171. Metzg. a. 6. num. 4.* à peccato mortali saltem excusari laicos, aut etiam clericos in necessitate baptizantes, absolventes, &c. non tantum tunc, quando obturbationem, perplexitatem, temporis brevitatem se ad contritionem disponere non possunt, uti certum est, sed etiam aliàs: Ratio est, quia major est irreverentia, si Minister specialiter ad Sacramenta deputatus citra necessitatem illa in disgratiâ conficiat, quàm si id faciat non deputatus, vel etiam deputatus in necessitate; tunc enim magis attenditur necessitas recipientis, quàm dignitas Sacramenti illudque conficientis. Hucusque sermo fuit de
20. Ministro conficiente Sacramentum: Nam alios actus, quibus non fit Sacramentum, in disgratiâ ex-

exercere, ut Eucharistiam distribuere, circumferre, cum ea populo benedicere, non videtur mortale. *Sylv. Vasq. Lugo, Nugnus, Bernal, d. 17, §. 3. Dian. p. 2. c. 14. Res. 23. Metzger. La Croix l. c.* Quod magis tenet de solemnī ministracione Diaconi vel Subdiaconi, de benedictione Chrismatis, Olei, Altarium, Abbatum, &c. Ratio est, quia in his omnibus non conficitur Sacramentum, neque hæc fiunt in persona Christi, & remotè se habent ad productionem gratiæ.

QUÆR. VI. Quid de Ministro Sacramentorum tempore pestis, vel incursum hostium? 21.

¶ Seq. 1. Parochus tempore pestis non tantum tenetur suis administrare Sacramenta Baptismi & Pœnitentiæ, sed etiam Eucharistiam, si possit eodem periculo; quia ad id vi officii obligatur; si tamen sit solus, & statim successorem habere non possit, non tenetur novo periculo dare Communionem, vel Unctionem, ne Parocho ægrotante, vel deficiente Sacramenta magis necessaria Parochianis desint, est communis, & certa V. *Metzger. to. 2. à pag. 502. Verjys tr. 14. a. 8. Dicast. dis. 11. num. 123.* ubi refert declarationem S. Congregationis, quæ prohibetur Parochus per se ea ministrare infectis, si alius sit, qui ministret, ne reliqui Parochiani fugiant ejus conversationem, quem sciunt agere cum pestiferis.

2. Etiam alii Sacerdotes, sive sæculares, sive Regulares, tenentur in defectu Pastoris ex charitate ministrare Sacramenta fidelibus, & quidem in extremâ necessitate spirituali cum periculo vitæ corporalis; id enim exigit ordo charitatis, ut quilibet vitam temporalem corporis postponat vitæ

æternæ animæ proximi; necessitas autem gravis hîc dicitur, in qua quis sine tuo adiutorio difficulter salvabitur; ut si peccator sit absolvendus, vel disponendus ad contritionem; extrema, quando quis sine tuo adiutorio esset damnandus, eò quòd seipsum juvare non possit v. g. infans moriturus sine baptismo.

22. 3. Parochus sibi provideat de præservativis; optima, & facillima præservativa est, infectos non accedere jejuno stomacho; salivam in illorum præsentia non deglutire; inter se & inter infectum ponere ignem, carbones ardentis, vel saltem candelam accensam; cavere vel maximè ab halitu infecti; uti vestibus minimè villosis, easque aquâ, vel flammâ sæpiùs lustrare; si sentiatur aliqua alteratio, provocandus est copiosus sudor, &c.

4. Moneat populum, ut omnes adhuc sani in Ecclesia Sacramentum pœnitentiæ, & Viaticum percipiant, ne cum periculo semper opus sit adire domos infectas.

5. Seriò inculcet esse gravissimum peccatum, & infectum esse reum non unius homicidii, si temerè se immisceat sanis, eosque omnes periculo mortis exponat.

6. Si indigens Sacramento pœnitentiæ sit captus turbatus, aut ex passione, vel obstinaciâ aliquoties rejiciat Parochum, si ex post Parochum petat & sit spes fructûs, denuò tenetur eum adire, cum manifesto periculo infectionis: quia id exigit ejus officium.

23. 7. Gravissimè peccat, si tempore pestis fugiat, aut resignet; est enim conductus pro tali necessitate, sicut miles pro prælio. *Chapeville Barb. de Paroch. p. 2. c. 17.* Et quamvis forte

cura

cum licentiâ Episcopi, substituto æquè idoneo, ad tempus abesse possit, debet tamen esse ita vicinus, ut in omnes populi necessitates intendere possit.

8. Vagis peste infectis tenetur providere Parochus, in cujus Parochia decumbunt.

9. Si plures simul petant Sacramenta, ii præferendi sunt, qui petunt Sacramenta magis necessaria; inter æqualiter egentes, primò habenda est cura Principis, parentum, civium potiùs, quam alienigenarum &c. Sed quid si tempore pestis aliqui petant inire matrimonium, an Parochus tenetur assistere? R. Quamvis tempus pestis non sit tempus nubendi, sed potiùs ad mortem se disponendi; possunt tamen esse graves causæ, ob quas Parochus assistere teneatur; tales causæ sunt; legitimatio prolis, periculum animæ &c. eò quòd v. g. peste infectus suæ concubinæ assuetus, inordinatum affectum ad eam deponere non possit, expedit eam tunc ante mortem ducere. Neque tunc attenditur tempus quadragesimæ aut adventus, neque opus est denunciationibus, nisi fortè vel una saltem commodè fieri possit; opus tamen est testibus; & fieri debet informatio talis, qualis tunc haberi potest, an non subsit impedimentum aliquod dirimens &c. ad sepulturam ex peste mortuorum, cum consuetis ceremoniis, non tenetur; imò cadavera infecta cum periculo comitari nec potest, nec debet &c. Metzg.

10. Quæ dixi de Parocho, etiam tenent de Episcopo, vel Prælato regulari, ita, ut suis per se vel alium idoneum non tantùm in extremâ, sed & in gravi necessitate spiritali cum periculo vitæ succurrere obligentur.

24. II. Quæ dicta sunt de tempore pestis, etiam locum habent in incursu hostium, Turcarum, hæreticorum &c. Ita ut Pastor tunc fugere non debeat, nisi & populus fugiat, sed suis commanere, & indigentibus assistere, etiam cum periculo vitæ; poterit tamen latitare in occulto, ex quo suis providere possit. Item si Parochianus tuus extremo supplicio afficiendus petat confiteri, tenetur Parochus eum adire cum periculo vitæ, nisi majora inde timeantur incommoda fidei, vel aliis fidelibus: si hæreticus in ultimo agone petat in fide instrui, vel infidelis baptizari, quilibet tenetur eum instruere, & baptizare saltem cum aliquo periculo; quia ad minus est necessitas spiritualis valde gravis.

25. QUÆR. VII. An liceat Sacramentum petere à Ministro indigno.

R. I. Extrà casum extremæ necessitatis non licet petere Sacramenta à Ministro non tolerato, hoc est, nominatim excommunicato, vel suspensio, notorio Clerici percussore, publicè per sententiam irregulari, publicè, & in perpetuum degradato. Ratio est, quia Ecclesia graviter prohibuit cum his communicare, præsertim in Sacris. Idem in quibusdam Diocæsibus statuitur de publicis fornicariis vel concubinariis. In extrema verò necessitate; seu in periculo vitæ, quando alius Sacerdos haberi non potest, à non tolerato licet petere Sacramenta necessaria, velut Baptismum, C. si quem 24. q. 1. Sacramentum Pœnitentiæ, Trid. sess. 14. c. 2. Idem de Viatico, etsi præcesserit absolutio, docet Suar d. 72. sect. 4. ex c. quod inte de pœnit. & remiss. De Extrema Unctione contrarium dicit Innoc. III. ibidem.

2. Ab excommunicato, vel suspenso tolerato ex gravi causa Sacramenta peti possunt; quia Ecclesia non prohibet cum his communicare, & petitur res sancta, quam previâ contritione, vel confessione licitè præstare potest. Vide *Casum* 114.

9.3. Gravis autem causa est, si urgeat præceptum Communionis annuæ, vel quis diu non sit confessus, & alius Minister sine notabili incommodo haberi non possit, &c.

3. In dubio, an Minister sit ministraturus 26. Sacramentum in mortali, ab eo peti potest, quia in dubio debet præsumi bonus; & quamvis paulò antè peccaverit mortaliter, tamen præsumi potest se disposuisse saltem per contritionem, nisi constaret ipsum esse consuetudinarium, aut esse in occasione proximâ; tunc enim absque gravi causa, vel necessitate Sacramenta peti non possent, ne ei detur scandalum vel occasio peccandi.

QUÆR. VIII. Quid circa dispositionem, 27. & intentionem suscipientis?

¶ I. Ut quis licitè suscipiat Sacramenta vivorum, requiritur status gratiæ, & ad Eucharistiam non sufficit contritio, sed jure divino in peccatore requiritur confessio prævia, ut dicitur suo loco; ad baptismum in adulto requiritur fides, & ad minus attritio de peccatis actualibus: cum actuali affectu ad peccatum veniale suscipere Sacramenta Vivorum juxta *Spor. in. 195.* est veniale, nullum verò, si in peccato veniali habituali tantum suscipiantur. sed hoc ultimum saltem de suscipiente Eucharistiam non est aded certum; cum multi graves AA. fortè probabiliùs doceant, accedentem ad hoc Sacramentum etiam cum venia-

libus solùm habitualibus, id est, præviè non retractatis peccare venialiter, idque ob excellentiam hujus Sacramenti præ reliquis. Vid. *Cas. 92. num. 38.*

28. R. II. Ut Sacramenta validè suscipiantur, in adultis requiritur aliqua intentio, sufficit tamen habitualis, hoc est, voluntas præterita non revocata; undè qui post petitionem Sacramenti incidit in amentiam, vel lethargum, validè baptizatur, confirmatur, communicatur, absoluitur, inungitur, &c. quamvis in phrenesi, vel amentia contradicat. Imo ad Baptismum valde probabiliter sufficit intentio implicita inclusa in at-vel contritione, ideòque Judæus in articulo mortis attritus baptizari posset, etiamsi dicat se nolle baptismum; quia verè attritus habet voluntatem servandi omnia Dei præcepta, & percipiendi media ad salutem necessaria; ergò implicitè etiam vult Baptismum, & intentio opposita est minùs efficax; si enim sciret Baptismum esse medium necessarium, certò illum vellet. In Confirmatione, Communione, Unctione etiam sufficit intentio interpretativa, quâ quis ex vita Christianè acta præsumitur hæc Sacramenta velle, etsi de facto ea ob morbum, amentiam, lethargum, &c. petere non possit: de aliis dicetur suo loco. Hoc adde, ad valorem aliquorum Sacramentorum requiri Baptismum, quia Baptismus est *Janua vitæ spiritualis, per quem membra Christi ac de corpore efficiuntur Ecclesie*, uti definit *Plorent.* in Decreto *Eugen. IV.* ad Armenos, ideòque soli baptizati sunt membra Ecclesie, & capaces Sacramentorum quæ pro solâ Ecclesiâ instituta sunt.

QUÆR.

QUÆR. IX. An Sacramenta dari possint indigno?

R. I. Si suscepturus ita sit inhabilis, seu indignus, ut ei Sacramentum nec validè conferri queat, nequidem metu mortis licitè conferri potest, ut si quis minetur te occidere, nisi baptizes Judæum invitum, vel puerum baptizatum, aut absolvas indispositum. Ratio est, quia tunc applicando materiam & formam, simulas te conferre Sacramentum, quod tamen scis te conferre non posse, ideòque illudis Christo, & verbis sacris ab ipso institutis abuteris, reddisque formam falsam, & mentiris in re gravissimâ; exercitè enim, & in facto dicis, te nomine Christi baptizare, absolvere &c. quod tamen scis fieri non posse, idque nunc certum videtur ex propositione 29. ab Innoc. XI. damnatâ: *Orgens metus gravis est causa justa Sacramentorum administrationem simulandi.* Similiter si intentetur mors, nisi extra Missam consecres panem, peccas mortaliter, si absque intentione proferas formam, ob rationem datam; posse tamentali casu submissè recitari Orationem Dominicam vel aliam, vel super panem dici *Hoc non est corpus meum*, & super pœnitentem indispositum: *Ego te non absolvo*, docent *Cardin. 2. crisi d. 20. num. 44. 52. Boscobic num. 232*, quamvis circumstantes putarent te consecrare, vel absolvere. Ratio est, quia hæc omnia de se sunt indifferentia, nèque simulas circa administrationem Sacramentorum, quia non applicas materiam & formam, ideòque nec formam falsam reddis; idem alii dicunt, si metu adactus baptizes infantem baptizatum, affundendo vinum his verbis: *Pax tecum*, intellige hæc, si absit

scandalum, & non petantur in contemptum religionis, qui rarò aberit. V. *Henaon*, 1776.

30. Aliud est de Matrimonio, quod metu mortis inire potes. etsi scias illud ratione metûs, vel alterius impedimenti fore nullum. *Nav. Sanch. Castrop. de spons. punct. 12. Bosco n. 232. Spor. p. 4. c. 1 n. 21. La Croix n. 262.* quia non abuteris formâ vel materiâ Sacramenti; nam solus contractus absolutus & validus potest esse materia Sacramenti, qualis non est initus ex metu, vel cum impedimento dirimente; neque hic est mendacium, quia ex circumstantiis gravis metûs illa verba: *Accipio te in meam*, habent hanc restrictionem: *Quantum est in me*, aut; *si tenear*. *Scot. in 4. dist. 29. q. unica.*

31. R. II. Peccatori indigno, qui validè quidem, sed sine effectû sumeret, Sacramenta ministrare per se non licet, est *communis & certa*, tum ex perpetuo Ecclesiæ usu, tum ex Concil. Arelatensi, & probatur 1. ex Script. *Non est bonum sumere panem filiorum, & dare canibus*, *Matth. 25.* id est, ut explicat *S. Tho. 9. 80. art. 6.* peccatoribus manifestis. Item 1. *Cor. 4.* *Hic jam queritur inter dispensatores, ut fidelis quis inveniat; sed non est fidelis, qui Sacramenta sibi concredita indignis inutiliter & sine fructu dispensat; sicut Minister Regis non est fidelis, si pecunias datas ad conscribendos amicos, vel milites, profundat inutiliter; quid si det hosti vel proditori iisdem abusuro ad injuriam Regis? 2. Minister, qui non avertit injuriam sui Domini, cum facilè potest, non est fidelis, multò magis si cooperetur; atqui cooperatur, dando Sacramentum indigno. 3. Peccat contra charitatem proximi, cooperando ad ejus peccatum. 4. Sa-*
cer-

cerdos peccat, collocando hostiam in loco sordido; ergo à potiori, si det peccatori. Unde deduces seqq.

1. Sacerdos celebrans in mortali tria distincta admittit sacrilegia, quatenus scilicet Sacramentum indignè conficit, indigno ministrat, & indignè suscipit; hæc tamen in confessione satis exprimuntur, dicendo: Semel conscius peccati mortalis celebravi. 32.

2. Quamvis juxta communem, Matrimonium ex justâ causâ post dispensationem impetratam licitè iniri possit cum peccatore etiam publico, v. g. hæretico, eò quòd contrahentes principaliter conficiant contractum, & indirectè solùm Sacramentum; nihilominus Parochus Matrimonio assistens debet ex officio allaborare, ut sponsi sint in statu gratiæ, & si sponsus sit hæreticus materialis, debet cum eo elicere contritionem. 33.

3. Peccatori publico etiam publicè negandum est Sacramentum; quia nullum jus habet, estque jam publicè infamatus, & sine scandalo & irreverentiâ dari non potest, *S. Th. l. c.* Peccator autem publicus vocatur, cujus delictum est notorium de jure, facto, vel fama, ut explicavi *Casu 36. à nu. 15.* Sed quid, si minetur mortem, nisi detur v. g. Eucharistia? &. Dari potest, nisi petat in contemptum Religionis; si enim dari possit indigno pro conservanda ejus fama, cur non pro conservanda vita ministrantis. 34.

4. Si crimen non sit publicum, attamen notum omnibus præsentibus, neganda est Communio; quia negari potest sine nova infamia; si verò uni aut alteri ex præsentibus non sit notum, neque simpliciter sit publicum, non est neganda Communio; quia adhuc retinet jus ad famam respectu 35.

pectu

pectu horum. Si crimen quidem aliquos ex presentibus lateat, sit autem simpliciter publicum, vel publicum in vicinia, ex qua facile hic sit publicandum, adhuc negari debet, quia amisit jus ad famam etiam hic, & temere Sacramentum petendo est causa, quod crimen etiam ignorantibus propaletur.

5. Ut peccatori publico Sacramentum publice dari possit, debet publice constare de ejus emendatione; quod tunc fit, si coram pluribus sit confessus, & sustulerit occasionem proximam. Si plures confessus semper sit relapsus, aut retinuerit occasionem proximam, non dimittendo v. g. concubinam &c. ad Sacramenta admitti non potest; quia adhuc publice est indignus; *Bernal. d. 48. n. 40.* Si occulte egit poenitentiam, 36. occulte admitti poterit, non publice.

6. Si delictum publicum sit certum, & emendatio dubia, Sacramentum negari debet; quia certitudo delicti est in possessione; si crimen sit dubium, vel de eo sola est probabilis, vel publica suspicio absque morali certitudine, Sacramentum negari non potest; quia habet jus certum ad famam, & Sacramenta, quo per suspicionem incertam privari non debet, *Suar. d. 67. f. 6. Henriq. Vasq. d. 209. c. 5. Spor. num. 185.* Ex eadem ratione si delictum sit certum, sed dubitetur, an sit publicum, debet Sacramentum negari occulte, sed non publice. 37.

7. In articulo mortis etiam peccatori publico Sacramenta negari non debent, modo contritionis signa dederit; necessitas excusat à scandalo, vel scandalum tollere debet Minister, publicando occultam ejus poenitentiam. *Suar. l. c. Castrop. punct. 20.*

8. Si peccator occultus petat occultè, neganda est Communio; id enim exigit reverentia Sacramenti, & negari potest absque infamiâ; nisi indignitas solùm cognita sit ex confessione, *Sylv. Nav. c. 21. nu. 55. Fagund. Coniug. q. 80. a. 6.* Tunc enim negans læderet sigillum; nec enim vel licet loqui pœnitenti de auditis in confessione, minùs tacitè exprobrare crimen confessum, quod fieret, negando Eucharistiam: nihilominùs tunc posse negari Eucharistiam, si nullus alius sit præsens, docent *S. Thom. in 4. d. 9. q. 1. Vasq. Suar. supra, Castrop. num. 20.* quia videtur non esse illicitum uti scientiâ confessionis ad proprias actiones moderandas, si nulli inde fiat suspicio criminis, uti hic; aliàs non liceret negare Eucharistiam, quam ex confessione scio peti ad comburendum, vel ad usum magicum; neque negare possem gladium, quem scio peti ad me occidendum; sed de hoc dicam *Cas. 100. n. 12. & seq.*

9. Si occultus peccator publicè petat, admitti debet, si repelli non potest absque infamia, *S. Th. q. 80. a. 6.* & habetur expressè *cap. sitantum c. placuit q. 2. c. si Sacerdos de offic. ord.* Ratio est, quia occultus peccator retinet jus ad famam; & quamvis Christus etiam habeat jus, ut non inhonoretur ab indigno sumente, tamen illo jure uti non vult cum infamiâ peccatoris occulti, ut patet in Judâ, quem occultè indignum à Communionem non repulit, & obligationes repellendi esset onus intolerabile pro Ministro, darètque occasionem infinitarum litium, scandalorum, inimicitiarum, &c. Erit tamen talis peccator privatim monendus; vel si non possit

possit, omnes in genere hortandi sunt ad dignam Sacramentorum susceptionem.

39. *Dices* 1. Episcopus potest occultè indignum v. g. irregularem, publicè repellere ab Ordine, ergò & à Communione. 2. Non repellendo cooperatur ejus peccato. 3. Petens hostiam ad eam projiciendam in cloacam, vel ad comburendam, potest publicè repelli. 4. Ad tuendam vitam vel honorem innocentis licitè aperio occultum scelus iniqui insidiatoris; ergo & licitè cum infamia nego Eucharistiam pro tuendo honore Christi. 5. Si Cajus repetat suum gladium ad se, vel alium occidendum, debeo eum negare etiam cum infamia; ergo & Eucharistiam, quia moraliter occidet animam. 6. Præceptum non dandi Sacramentum indigno est negativum, ergo obligat semper pro semper.

R. *Ad 1.* Si ordinandus sit indignus propter peccatum occultum, etiam repelli non debet cum infamia; quia tamen plerùmque potest sine infamia ab Ordine repelli, & plerique rejiciuntur propter defectum physicum natalium, ætatis, tituli, subjectionis, &c. hinc etiam publicè rejici debet vel maximè irregularis; quia ita Ecclesia præcipit; & si quæ sit infamia, hic prævalere debet bonum publicum Ecclesiæ. *Ad 2.* Cooperatur tantùm materialiter, præbendo rem optimam, quâ suscipiens potest, & debet benè uti. *Ad 3.* *N. C.* nam tunc petit hostiam directè ad finem malum, scilicet ad eam positivè dehonorandam, ideoque etiam metu mortis dari non posset; sicut dari non potest peccanti in odium religionis; indignus non petit directè ex intentione Christum dehonorandi, ut suppono, sed ut effugiat v. g. notam apud homines.

mines. *Ad 4.* Nego conseq. Christus tali casu resignavit juri suo, non verò innocens juri ad vitam & honorem. Deinde sacrilegium præcipuè consistit in actu interno, seu in voluntate Sacramentum indignè sumendi, quæ jam tum existit, & per publicam Sacramenti negationem impediri non potest; damnum verò vitæ vel honoris consistit in actu externo, qui manifestando crimen occultum insidiatoris, vel negando gladium, potest impediri; hinc patet disparitas *ad 5.* *Ad 6.* Distinguo conseq. Ergo obligat semper pro semper in certis circumstantiis, C. in omnibus, N. *Non occides* est præceptum negativum, & tamen non obligat in casu necessariae defensionis, ita & hic. Sed quid, si crimen sit quidem occultum, sed nocivum reipublicæ? *R.* Adhuc publicè petenti Communio ideo deneganda non est, ob rationes datas; vel enim crimen probari potest, & tunc deferri debet ad judicem; vel probari non potest, & tunc frustra ejus fama proscinditur.

QUÆR. X. Quis sit effectus Sacramentorum 40.
& Sacramentalium?

R. 1. Effectus omnibus Sacramentis communis est gratia, gratia autem est duplex, habitualis & actualis; habitualis est qualitas supernaturalis permanens, reddens hominem sanctum, justum, amicum, & filium Dei adoptivum, & hæredem cœli; gratiam habituales consequuntur, seu cum eâ simul infunduntur habitus supernaturales omnium virtutum, quibus homo adjutus permanenter possit elicere actus meritorios vitæ æternæ, fidei, spei, charitatis, aliarumque virtutum. Gratia actualis est speciale Dei auxilium transiens, hominem interiùs excitans aut, adjuvans ad bene
ope-

operandum ut oportet ad salutem : estque quoadrem, partim supernaturalis illustratio intellectus & inspiratio seu motio voluntatis, partim auxilium transiens per modum principii activi hominem adjuvans ad eliciendos actus supernaturales virtutum, maximè si homo per peccatum mortale amisit gratiam sanctificantem, & consequenter habitus supernaturales virtutum; tunc enim necesse habet adjuvari auxilio transeunte.

2. Omnia Sacramenta in omnibus ritè dispositis ex opere operato causant gratiam habitualement seu sanctificantem, in infantibus, perpetuò amentibus, aut adultis æqualiter dispositis æqualem, in aliis majorem vel minorem pro majori vel minori subjecti dispositione. *S. Thom. 9. 69. a. 1.* ita tamen ut Sacramenta digniora, v. g. Eucharistia & Baptismus, cæteris paribus, plus gratiæ causent, quàm alia; gratiam sanctificantem comitantur habitus supernaturales virtutum, item jus ad specialia, & copiosiora auxilia gratiæ actualis suo tempore danda pro cuiusque Sacramenti fine consequendo conducentia, in quo jure gratia Sacramentalis distinguitur à gratiâ communiter dictâ. *Dixi: in ritè dispositis,* si enim cum obice suscipiantur, non causant gratiam, nisi sublato obice.

3. Tria Sacramenta, scilicet Baptismus, Confirmatio, & Ordo insuper causant characterem, seu qualitatem indelebilem in animâ, quâ homo designatur servus, miles, Minister Christi; hæc qualitas in damnatis manet ad confusionem, in beatis ad gloriam.

4. Sacramentalia hic dicuntur omnes ceremoniæ ab Ecclesiâ ad cultum DEI, & præcipuè circa decentem Sacramentorum administrationem in-

instituta, ut exorcizationes, benedictiones aquæ, vini, cereorum, vestium, Virginum, Abbatum &c. hæc omnia non causant gratiam ex opere operato, neque peccata venialia remittunt, nisi in quantum mediante impetratione Ecclesiæ causant in voluntate pios motus, qui proindè merentur gratiam vel remissionem venialium. *S. Tho. a. 3.*

CASUS LXXXIX.

De Baptismo.

BAptius Theologus interrogatur: 1. Quid sit Baptismus. 2. Quæ materia remota. 3. Quæ proxima, ubi de variis dubiis. 4. Quid de formâ, ejusque mutatione. 5. Quotuplex sit Baptismus. 6. Qualiter necessarius. 7. Quis sit Minister ordinarius, extraordinarius, & quis inter hos præferendus. 8. An liceat baptizare alienos Parochianos. 9. Quid de vagis & peregrinis. 10. An liceat Baptismum accipere vel petere ab hæretico saltem ex timore gravis mali. 11. An infantes, & amentes baptizari possint. 12. An infantes in utero matris, an mater teneatur admittere scissionem uteri, quid si mater moriatur. 13. Quid de abortivis. 14. Monstris. 15. An invitis parentibus baptizari possint infantes hæreticorum. 16. Infidelium. 17. Quid si infideles sint mancipia, vel bello capti, vel unus parentum consentiat, vel ideo petat, ut infans liberetur ab infestatione demonis.

M

monis.

R. D. Jansen Theol. Moral. Tom. III.